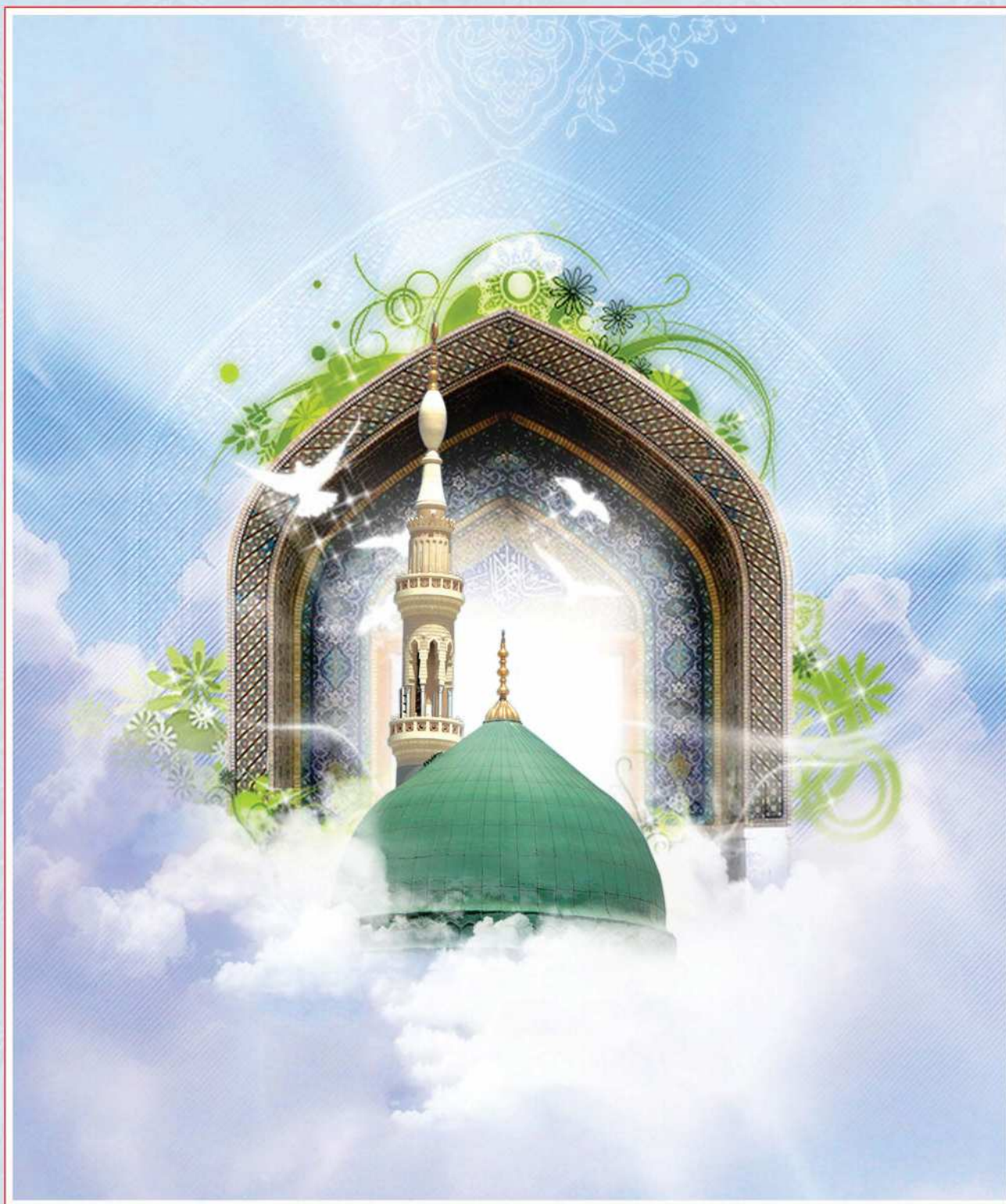

Пурсишҳо ва посухҳо

Дафтари ҳифз ва нашри осори Мансури Ҳошимии Хуросонӣ ҳафизаҳуллоҳ таъоло

Коди пурсиш: 183

Муқаддамот

Яқин ва занн

**Ҳуҷҷияти ривоёти мутавотир ва
адами ҳуҷҷияти ривоёти воҳид**

Нависандаи пурсиш:

Муҳаммад Умар

Яқин ва занн; Хучцияти ривоёти мутавотир ва адами хучцияти ривоёти воҳид

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Нависандаи пурсиш: Муҳаммад Умар

Тарихи пурсиш: 08/10/2016

Меҳоҳам бидонам, ки шумо чанд дар сад аз Муслим ва Бухориро қабул доред? Оё ҳадиси ҳасанро мепазиред?

Посуҳ ба пурсиши шумораи: 1

Тарихи посуҳ ба пурсиш: 12/10/2016

Лутфан ба нукоти зер таваҷҷуҳ фармойед:

1. Бештари мусалмонон мӯътақиданд ки дар ду китоби навишта шуда тавассути Муҳаммад ибни Исломили Бухорӣ (д.256қ) ва Муслим ибни Ҳачҷоҷи Нешобурӣ (д.261қ) маъруф ба саҳеҳ Бухорӣ ва Муслим, ҳеҷ ривояти ғайри саҳиҳе вучуд надорад, вале инсоф он аст ки ин эътиқодӣ ғулувомез аз рӯй тақлид ва таъассуб аст ва далиле барои он дар Қуръон, суннат ва ақл ёфт намешавад; Зеро дар Қуръон ва суннат ҳукме дар бораи ин ду китоб наёмадааст ва ақл низ хусусияте барои он ду наметиносад ва бо ин васф, чудо сохтани он ду ва соири китобҳои шашгона аз китобҳои дигар, асле дар Исломи надорад ва як амри навапайдо ва бидъатомез аст. Бидуни шак аз назари Қуръон, суннат ва ақл, ҳеҷ фарқе миёни саҳеҳ Бухорӣ ва Муслим ва соири китобҳои ривой нест ва бо ин васф, эътиқод ба вучуди фарқ миёни онҳо як эътиқодӣ ғайри Исломи ва ғайри ақлонӣ аст. Ба ибороти дигар, ҳеҷ ояе дар Қуръон ё ҳадисе аз Паёмбар ё ҳукме аз ақл вучуд надорад ки моро ба қабули ҳамаи ривоёти Бухорӣ ва Муслим бидуни баррасии ҳар як аз онҳо илзом кунад ва бо ин васф, таъассуб варзидан нисбат ба онҳо чизе ҷуз <<Асабияти мазҳабӣ>> ва <<Ҳимояти ҷоҳилий>> нест. Бидуни шак танҳо китобе ки ҳар чи дар он ҳаст ҳақ аст ва ҳеҷ ботиле ба он роҳ надорад, китоби Худованд аст ки дар бораи он фармудааст: ﴿وَأَنَّهُ لَكُفَّابٌ عَزِيزٌ ۖ لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ﴾ (Фуссилат/41 ва 42); <<Ва ҳароина он китобӣ азиз аст ки ботил аз пеши рӯяш ва ё аз пушти сараш ба он роҳ надорад>> Ва бо ин васф, ҳар китоби дигаре бояд бо он санҷида шавад, то миқдори ҳақ ва ботилаш маълум гардад; Ба ин тартиб ки ҳар миқдор аз он ки бо китоби Худованд мутобиқат дорад, ҳақ ва ҳар миқдор аз он ки бо китоби Худованд мухолифат дорад, ботил аст ва дар ин замина ҳеҷ фарқе миёни саҳеҳи Бухорӣ

Яқин ва занн; Ҳучҷияти ривоёти мутавотир ва адами ҳучҷияти ривоёти воҳид

ва Муслим ва соири китобҳо нест.

2. Бар бунёди Қуръон, суннат ва ақл, ҳар як аз ривоёти китоби Бухорӣ ва Муслим монанди ҳар як аз ривоёти китобҳои дигар, метавонад саҳиҳ ва метавонад ғайри саҳиҳ бошад ва бо ин васф, чорае ҷуз санчиши ҳар як аз онҳо ба сурати ҷудогона нест ва санчиши ҳар як аз онҳо ба сурати ҷудогона, бо санчиши матн ва санади ҳар як аз онҳо сурат мегирад; Ба ин тартиб ки матни ҳар як аз онҳо аз ҳайси мувофиқат бо Қуръон, суннати мутавотир ва ақли салим санчида мешавад; Бо таваҷҷуҳ ба инки саҳиҳ будани Қуръон, суннати мутавотир ва ақли салим қатъӣ аст, вале саҳиҳ будани соири ривоёт қатъӣ нест ва табиъатан ғайри қатъӣ наметавонад бо қатъӣ муҳолифат кунад. Бинобарин, ҳар ривояте ки матни он бо Қуръон, суннати мутавотир ва ақли салим мунофот дорад, саҳиҳ нест, агарчи санади он саҳиҳ пиндошта шавад; Чароки вучуди таноқуз дар дини Худованд муҳол аст; Чунонки фармудааст: **﴿أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ﴾** (Нисоъ/82); **«Оё пас дар Қуръон тадаббур намекунанд? Ва агар аз назди ғайри Худованд буд ҳатман дар он ихтилофи бисёре меёфтанд»** Ва бо ин васф, мумкин нест ки Расули Худо саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам бар ҳилофи китоби Худо ё суннати мутавотири худ ё ақли салим сухане бигӯяд ё коре анҷом диҳад; Бар ҳилофи пиндори касоне ки онро мумкин ва ба маънои насх ё таҳсиси Қуръон, суннати мутавотир ва ақли салим мепиндоранд, дар ҳоле ки насх ё таҳсиси Қуръон, суннати мутавотир ва ақли салим ки қатъӣ ҳастанд ба василаи як ривояти ғайри қатъӣ, ҷойиз нест ва ба ваҳни Ислому заволи шарият меанҷомад ва аз ин рӯ, Худованд насх ва таҳсиси Қуръонро танҳо ба василаи Қуръон мумкин дониста ва фармудааст: **﴿مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ﴾** (Бақара/106); **«Хар ояте ки насх кунем ё аз ёдаш бубарем беҳтар аз он ё монанди онро меоварем, оё намедонӣ ки Худованд бар ҳар коре тавоност?!»**; Ҳамчунонки муҳолифат бо ақлро мутлақан нораво дониста ва фармудааст: **﴿أَفَلَا تَعْقِلُونَ﴾** (Бақара/44); **«Оё пас ақлро ба кор намебаред?!»** Ва фармудааст: **﴿إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الضُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ﴾** (Анфол/22); **«Хароина бадтарин ҷонварон назди Худованд қарон ва гунгоне ҳастанд ки ақлро ба кор намебаранд»**. Ин ба маънои

Яқин ва занн; Хучцияти ривоёти мутавотир ва адами хучцияти ривоёти воҳид

он аст ки ривоят мунофӣ бо Қуръон ё суннати мутавотир ё ақли салим, ношӣ аз <<Кизб>> ё <<Ғалати>> бархӣ ровиёни он аст ва бо ин васф, мумкин нест саҳиҳ бошад, агарчи санади он саҳиҳ шумурда шавад, вале ривояте ки бо Қуръон, суннати мутавотир ва ақли салим мунофоте надорад, мумкин аст саҳиҳ бошад; Ба ин маъно ки воқеъан аз Расули Худо саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам содир шуда бошад ва аз ин рӯ, баррасии санади он аз ҳайси адолат ва ҳифзи ровиёнаш судманд аст ва метавонад дар сурати одил будан ва ҳофиз будани ҳамаи онон, мучиби занн ба судури он шавад, ҳар чанд занни ба судури он низ барои исботи як ақида ё ҳукм кофӣ нест; Зеро дар Ислом илм зарурӣ аст ва занн ҳуччат доништа намешавад; Чунонки фармудааст: ﴿وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ﴾ (Исроъ/36); <<Ва аз чизе ки ба он илме надорӣ пайравӣ нақун>> ва <<Чизе ки ба он илме надорӣ>>, ривояти воҳиде ки илме ба судури он вучуд надорадро низ шомил мешавад ва фармудааст: ﴿وَمَا يَتَّبِعْ أَكْثَرُهُمْ﴾ (Юнус/36); <<Ва бештари онон чуз аз як занн пайравӣ намеқунанд, ҳароина занн чизеро аз ҳақ кифоят намеқунанд>> Ва <<Занн>> ривояти воҳиде ки занни ба судури он вучуд дорадро низ шомил мешавад. Бо ин васф, <<Ривояти воҳид саҳиҳ>> ба маънои ривоятӣ созгор бо Қуръон, суннат ва ақл ки танҳо як ё ду ё се ровии одил ва ҳофиз онро нақл кардаанд, далилӣ кофӣ барои як ақида ё ҳукм маҳсуб намешавад, то он гоҳ ки ривоётӣ дигар ба унвони шохид ба кӯмаки он биёянад ва онро ба мақоми мутавотири лафзӣ ё маънавӣ бирасонанд; Чароки дар он сурат, далилӣ кофӣ барои як ақида ё ҳукм маҳсуб мешавад. Ин қоъидае аст ки умуми ривоёт аз ҷумла ривоёти Бухорӣ ва Муслимро дар бар мегирад ва илтизом ба он ба таҳзиби Ислом аз ширк, бидъатҳо ва хурофот меанҷомад ва ҳазрати аллома Мансури Ҳошимии Хуросонӣ ҳафизаҳуло таъолло дар китоби <<Бозгашт ба Ислом>> мабҳаси <<Ривочи ҳадисгарой>> (с171), ва <<Адами имкони таъорузи Қуръон бо ақл>> (с234) ва <<Адами имкони насх, таҳсис ва таъмили Қуръон бо суннати Паёмбар>> (с237 то 241) ва <<Лузуми арзаи ривоёт ба Қуръон>> (с241), онро таъйин фармудааст.

3. Бо таваҷҷуҳ ба ду нуктаи пешин, дар барояндӣ кулӣ метавон

Яқин ва занн; Ҳучҷияти ривоёти мутавотир ва адами ҳучҷияти ривоёти воҳид

гуфт ки бештари ривоёти Бухорӣ ва Муслим, <<Ривоёти воҳиди саҳиҳ>> ҳастанд; Чароки матни онҳо бар ҳилофи Куръон, суннати мутавотир ва ақли салим ба назар намерасад ва санади онҳо аз ричоли машхур ба адолат ва ҳифз шакл гирифтааст, вале лафз ё маънояшон аз тариқи фаровоне нарасидааст, балки баъзан ҳеҷ шоҳиде барои онҳо мавҷуд нест; Чунонки касоне монанди Зиёи Макдисӣ бо номи <<Ғароибу саҳиҳайн>>, беш аз 200 ривояти ғариб дар он ду баршумурдаанд. Бо ин ҳол, барҳӣ аз ривоёти он ду <<Мутавотири маънавӣ>> маҳсуб мешаванд; Чароки ривоёти бисёре бо маънои онҳо расидааст ва шуморе аз онҳо низ <<Мутавотири лафзӣ>> ҳастанд; Чароки ривоёти бисёре бо лафзи онҳо расидааст, вале барҳӣ аз онҳо низ –хусусан дар абвоби ақойид– ривоётӣ ғайри саҳиҳ ба маънони <<Заъиф>> ё <<Соҳтағӣ>> ҳастанд; Зеро санади онҳо аз ричоли ғайри одил ва ғайри ҳофиз дар назари ҷумхур ва баъзан дар назари ҳуди Бухорӣ ва Муслим, аз ҷумла барҳӣ хаворич, навосиб ва маъруфин ба заъф, тадлис ва вобастагӣ ба ҳокимони золим шакл гирифтааст ки шуморашон бино бар назари барҳӣ аз 300 нафар таҷовуз мекунад (Ибни Ҳачар, Муқаддамату Фатҳул Борӣ, с382), ё матни онҳо бо Куръон, суннати мутавотир ва ақли салим созгор нест ва баъзан бар ҳилофи тавҳид ва шаъни Паёмбар саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам ва аз ҷумлаи исроъилиёт аст ё иллатӣ дигар дорад ки шумори онҳо низ бино бар барҳӣ аз 110 ривоят мегузарад (Ибни Ҳачар, Муқаддамату Фатҳул Борӣ, с345), ҳар чанд бино бар назари барҳӣ дигар бисёр бештар аз ин шумор аст (Ниғох кун ба: Начмӣ, Азвобун алассаҳиҳайн, с90).

4. Саҳиҳ будани бештари ривоёти ин ду китоб, қатъи назар аз заъфе аст ки дар ҳуди Бухорӣ ва Муслим вучуд дорад; Тавзиҳ онки ҳуди Бухорӣ аз назари барҳӣ шуюх ва аъимаи ҳадис монанди Муҳаммад ибни Яҳёи Зухалӣ (д.258к) одил набуд, балки аҳли бидъат будааст (Ниғох кун ба: Хатиби Бағдодӣ, Ториҳи Бағдод, ҷ2, с30; Ибни Ҳачар, Муқаддамату Фатҳул Борӣ, с492; Ҳаму, Тағлиқул Таълиқ, ҷ5, с433; Заҳабӣ, Сияру Аъломин Нубалоъ, ҷ12, с456); Чароки ақойиди ӯ баргирифта аз ақойиди касоне монанди Ҳусейн ибни Алии Каробисӣ ва Ибни Килоб (Ибни Ҳачар, Фатҳул Борӣ, ҷ1, с213) ва наздик ба ақойиди Ҷаҳмия, балки бадтар аз онон

Яқин ва занн; Ҳуччияти ривоёти мутаботир ва адами ҳуччияти ривоёти воҳид

будааст (Нигоҳ кун ба: Заҳабӣ, Сияру Аъломин Нубалоъ, ҷ12, с459; Ҳаму, Ториҳул Ислом, ҷ18, с83); Бо таваҷҷуҳ ба инки ўро аз эдоди <<Лафзия>> донистаанд, дар ҳоле ки <<Лафзия>> аз назари касоне монанди Аҳмад ибни Ҳанбал <<Кофир>> буданд (Нигоҳ кун ба: Ибни аби Яъло, Табақатул Ҳанобила, ҷ1, с172)! Аз ин рӯ, бузургоне монанди Абу Ҳотам ва Абу Заръа (Ибни аби Ҳотм, Алҷарҳу вал Таъдил, ҷ7, с191) ва ҳатто Муслим соҳиби саҳиҳ (Хатиби Бағдодӣ, Ториҳу Бағдод, ҷ13, с103; Ибни Ҳачар, Муқаддамату Фатҳул Борӣ, с492) ривоят аз ўро тарк кардаанд ва бо ин қорашон, Заҳабиро водоштаанд ки номи ўро дар миёни <<Зуъафо>> биёварад (Нигоҳ кун ба: Алмуғнӣ фи зуъафоъ, ҷ2, с268); Ҳмчунонки номи ўро дар миёни <<Мудаллисин>> овардаанд (Ибни Аҷамӣ, Табйину асмоил мудаллисин, с48; Ибни Ҳачар, Табақоту мудаллисин, с24), дар ҳоле ки <<Тадлис>> ба маънои махфӣ кардани айби матн ё санади ривоят, аз асбоби ҷарҳи ровӣ аст ва ўро аз адолат соқит мекунад, то ҷойе ки барҳӣ монанди Шўъбатибни Ҳачҷоҷ, онро аз зино бадтар донистаанд (Ибни Абдул Бир, Атамҳид, ҷ1, с16; Хатиби Бағдодӣ, Алкифояту фи илмирривоя, с393). Ба илова, машҳур аст ки Бухорӣ ҳадисеро ба ҳангоми симоӣ он наменавишт, балки – ба иқрори ҳудаш– ҳадиси Басраро дар Шом ва ҳадиси Шомро дар Миср наменавишт ва аз ин рӯ, дар ҳифзи ў тардидҳои ҷиддӣ доштаанд (Хатиби Бағдодӣ, Ториҳу Бағдод, ҷ2, с11; Маззӣ, Таҳзибу камол, ҷ24, с455); Чунонки Ибни Ҳачари Асқалонӣ гуфтааст: <<Аз наводире ки дар Бухорӣ рӯй дода ин аст ки ҳадиси воҳид бо санади воҳидро бо ду лафзи мутафовит овардааст>> (Фатҳул Борӣ, ҷ10, с193) ва ин бар сўи ҳифз ва адами илтизоми ў ба алфози ҳадис далолат дорад. Фориғ аз онки барҳӣ ривоёти мавҷуд дар китоби ў навиштаи ҳудаш нест, балки барҳӣ шогирдонаш пас аз ў онҳоро афзудаанд (Ибни Ҳачар, Муқаддамату Фатҳул Борӣ, с6; Аъйнӣ, Умдатул Қорӣ, ҷ23, с180) ва ин низ сикҳати китобашро ҷиддан маҳдуш мекунад. Бо лиҳози ин авсоф, аҷиб нест ки дар Авнул Борӣ омадааст: «إِنَّ الْبُخَارِيَّ عَرَضَ كِتَابَهُ عَلَى أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ وَ يَحْيَى بْنِ مَعِينٍ وَ عَلِيٍّ بْنِ الْمَدَائِنِيِّ فَلَمْ يَقْبَلُوا أَكْثَرَ أَحَادِيثِهِ» (Фатҳудин Ҳанафӣ, Фулқуннаҷоте фил имомате вассалоҳ, с218); <<Бухорӣ китоби худро бар (асотидаш) Аҳмад ибни Ҳанбал ва Яҳйябни Маъин ва Алӣ ибни Мадъинӣ арза кард, пас онон аксари аҳодиси онро напазируфтанд>>!

Яқин ва занн; Ҳучҷияти ривоёти мутавотир ва адами ҳучҷияти ривоёти воҳид

Ин ҳолоте аст ки кам ё беш барои Муслим низ вучуд дорад; Чароки ба унвони намуна, ўро низ монанди Бухорӣ аз эдоди <<Лафзия>> донистаанд, балки гуфтаанд: «كَانَ مُسْلِمٌ يُظْهِرُ الْقَوْلَ بِاللِّفْظِ وَ لَا يَكْتُمُهُ» (Заҳабӣ, Сияру аъломи нубалоъ, ҷ12, с460); <<Муслим эътиқод ба лафзро ошкор мекард ва пинҳон намекард>> ва ба сабаби ин эътиқод, дар Ҳичоз ва Ироқ накуҳида буд (Инбни Халлакон, Вафаётул аъён, ҷ5, с194) ва дар Хуросон, Муҳаммад ибни Яҳёӣ Зухалӣ (д.258к) аз ў хост ки дар маҷлиси ў ҳозир нашавад (Заҳабӣ, Тазкияти ул ҳифоз, ҷ2, с589); Ҳамчунонки устодаш Абу Заръа, ўро ба сабаби навиштани чунин китобе маломат кард ва бо инкор ва ҳашм бу ў гуфт: «سَمِعْتُهُ» «الصَّحِيحَ فَجَعَلْتُ سُلْمًا لِأَهْلِ الْبِدْعِ وَ غَيْرِهِمْ» (Абдулқодир Ҳанафӣ, Алҷавоҳир маъзия фи табақоти ҳанафия, ҷ2, с430); <<Онро саҳиҳ номидӣ ва нардбоне барои аҳли бидъатҳо ва монанди онҳо сохтӣ>> ва дар таҳлилӣ таъаммулбарангез дар бораи ў ва шогирди дигараш Бухорӣ гуфт: <<Инҳо гурӯҳе ҳастанд ки хостанд қабл аз расидани замонаш саромад шаванд! Пас чизе дуруст карданд ки бо он исм ва расме ба даст оваранд! Китоберо таълиф карданд ки пеш аз онон касе таълиф накарда буд то барои ҳудашон пеш аз вақташ раёсате фароҳам кунанд>> ва сипас ривояти Муслим аз ричоли заъифе монанди Асбот ибни Наср ва Қутн ибни Насир ва Аҳмад ибни Исоӣ Мисрӣ ва адами ривояти ў аз ричоли мавриди эътимод монанди Муҳаммад ибни Аҷлонро нишонае аз адами аҳлияти ў барои нигориши ин китоб ва адами сиҳати он баршумурд (Нигох кун ба: Ҳатиби Бағдодӣ, Ториҳу Бағдод, ҷ5, с29; Маззӣ, Таҳзибу камол, ҷ1, с419; Заҳабӣ, Сияру ул аълому нубалоъ, ҷ12, с517).

Ҳосил онки китоби Бухорӣ ва Муслим, на ба таври комил саҳиҳ аст ва на ба таври комил ғайри саҳиҳ, балки дар он ду –монанди ҳар китоби ривойии дигаре– ривоёти саҳиҳ ва ривоёти ғайри саҳиҳе вучуд дорад ва бо ин васф, бояд ҳар як аз ривояти он ду аз ҳайси мутобиқати матнаш бо Қуръон, суннат ва ақл ва шӯҳрати ровиёнаш ба адолат ва ҳифз баррасӣ кард ва бар ин асос пазируфт ё мардуд донист ва агар касе ин қоъидаи маъкул ва одилонро намепазирад, дар тақлид ва таъассуб ғарқ шудааст ва умеде ба наҷоташ нест ва ҳар кас Худованд гумроҳаш карда бошад, барояш ҳидоятгаре вучуд надорад.

Яқин ва занн; Ҳучҷияти ривоёти мутавотир ва адами ҳучҷияти ривоёти воҳид

Таълиқи шумора: 1

Тарихи таълик: 2016/10/12

Нависандаи таълик: Мухаммад Умар

Мамнун ки суъоли бандаро посух додед. Ҳарфатон матин ва оӣ, аммо дар мавриде ки [Мухаммад ибни] Исмоили Бухорӣ бидаъткор аст ё буд, мувофиқ нестам. Таҳқиқ бояд кард.

Меҳостам назар аллома Мансурро бидонам ки дар мавриди шиъаёни дувозда имомӣ ё ҳукумати Эрон ва салафиҳои Саъудӣ ва ҳукумати Саъудӣ чист?

Вассалому алайкум

Посух ба таълиқи: 1

Тарихи посух ба таълик: 2016/10/14

Лутфан ба нукоти зер таваҷҷуҳ фармойед:

1 . Агарчи ба назари шумо бародари мӯхтарам, Бухорӣ як бидъатгузор набуда, вале ба назари бархӣ шуюх ва асотидаш монанди Аҳмад ибни Ҳанбал ва Мухаммад ибни Яҳёӣ Зухалӣ ки аъиммаи ҳадис дар замони худ будаанд ва бо ақоиди ӯ ошноии бештаре доштанд, як бидъатгузор будааст ва алалқоъида мо ногузир ба тарҷеҳи назари онон бар назари шумо ҳастем. Бо ин ҳол, то чойе ки ба эътиқоди Бухорӣ ба <<Лафз>> марбут мешавад, мо бо шумо ҳамназарем; Зеро инсоф он аст ки эътиқод ба махлуқ будани лафзи Куръон, ҳоҳ ба маънои махлуқ будани ҳуруф, калимот ва ибороти он ва ҳоҳ ба маънои махлуқ будани савти мо ҳангоме ки онро меҳонем, маъқулар аст ва бо ин васф, наметавон онро бидъат донист, вале аҳли ҳадис –дасти кам дар замони Бухорӣ– монанди мо намеандешиданд ва назарӣ дигар доштанд ва аз ин рӯ, Бухориёро ба сабаби чунин эътиқоде аҳли бидъат медонистанд. Албатта бояд таваҷҷуҳ дошта чизе ки китоби Бухориёро дар мазонни заъфи умумӣ қарор додааст, муттаҳам будани ӯ ба бидъат нест; Зеро аҳли ҳадис ривоят аз аҳли бидатро ҳаргоҳ ростгу ва ҳофиз бошанд, раво медонанд, бал аз як сӯ муттаҳам будани ӯ ба <<Тадлис>> ва <<Сӯъи ҳифз>> аст ки аз асбоби заъфи ривояти дониста мешавад ва аз сӯи дигар изофоте аст ки дигарон дар китоби ӯ дохил кардаанд ва ин қатъи назар аз ривоёти муҳолиф бо ақл ва шаръ аст ки дар он вучуд

Яқин ва занн; Ҳучҷияти ривоёти мутавотир ва адами ҳучҷияти ривоёти воҳид

дорад ва безарура ботил аст.

2. Аз назари аллома Мансури Ҳошимии Хуросонӣ ҳафизахуллох таъолло, ҳар касе ки ба ваҳдонияти Худованд ва рисолати Паёмбари хотам саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам ва вучуди охират ва вучуби намоз ва закот ва рӯза ва ҳаҷ мӯътақид аст, мусалмон маҳсуб мешавад ва вилояти ӯ бар мабной таъовун дар некукорӣ ва тақво ва амри ба маъруф ва наҳй аз мункар воҷиб аст, вале беҳтарин мусалмон касе аст ки аз банди мазоҳиб озод шуда ва танҳо тобеъи далоил аст, қатъи назар аз инки далил бо кадом мазҳаб созгорӣ дорад ва бо кадом мазҳаб созгорӣ надорад; Зеро чизе ки дар Ислом хоста шуда, табаъият аз далил аст, на табаъият аз мазҳаб; Чунонки фармудааст: ﴿قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ (Бақара/111); <<Бигӯ бурҳонатонро биёваред агар рост мегӯйед>> Ва фармудааст: ﴿إِنْ عِنْدَكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بِهَذَا﴾ (Юнус/68); <<Назди шумо ҳеҷ далиле барои ин нест>> Ва фармудааст: ﴿لَوْلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطَانٍ بَيِّنٍ﴾ (Каҳф/15); <<Чаро барои онҳо далили рӯшане намеоваранд?!>> Ва фармудааст: ﴿أَمْ لَكُمْ﴾ (Софот/156 ва 157); <<Оё барои шумо далили рӯшане вучуд дорад?! Пас китобатонро биёваред агар рост мегӯйед>> Ва фармудааст: ﴿الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ كَبِيرٌ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ قَلْبٍ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ﴾ (Ғофир/35); <<Касоне ки бидуни далиле ки барояшон омада бошад дар бораи оёти Худованд мучодила мекунанд назди Худованд ва назди касоне ки имон доранд бисёр манфур ҳастанд, ин гуна Худованд бар ҳар дили мутакаббири чабборе мӯҳр мениҳад>> Ва фармудааст: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ إِن فِي صُذُورِهِمْ إِلَّا كِبْرٌ مَا هُمْ بِبَالِغِيهِ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ (Ғофир/56); <<Касоне ки бидуни далиле ки барояшон омада бошад дар бораи оёти Худованд мучодила мекунанд дар синаҳошон ҷуз кибре ки ба он намерасанд нест, пас ба Худованд паноҳ бубар; Чароки ӯ шунавони биност>>. Бо ин васф, барои ҳар мусалмоне бойиста аст ки аз далил табаъият кунад, агарчи бар ҳилофи мазҳаби ӯ ва бар ҳилофи маҳзаби аксари мардум бошад ва далил чизе ҷуз китоби Худованд ва ҳадиси мутавотири Паёмбар ва ҳукми сариҳи ақл нест: Зеро чизе ки дар Ислом хоста шуда, илм аст на занн ва илми танҳо бо ин се ҳосил мешавад, на бо шӯҳрат ва на бо ҳадиси воҳид ва ин се бар ҳар ақида ё ҳукме далолат кунад, ҳамон мазҳаб аст ва

Яқин ва занн; Хучцияти ривоёти мутавотир ва адами хучцияти ривоёти воҳид

ин чизе аст ки аллома Мансури Ҳошими Хуросонӣ ҳафизахуллоҳ таъолло бар он таъкид дорад; Ҳамчунонки ба назари эшон, ҳеҷ як аз мазоҳиби Исломӣ ба таври комил ҳақ ё ба таври комил ботил нестанд, балки омезаи аз ақойид ва аъмоли ҳақ ва ақойид ва аъмоли ботил ҳастанд; Ба ин маъно ки бархӣ ақойид ва аъмоли онон мутобиқ бо Қуръон, суннат ва ақл аст ва бархӣ ақойид ва аъмоли онон мутобиқ бо Қуръон, суннат ва ақл нест ва бо ин васф, бояд ҳар як аз ақойид ва аъмоли ононро ба сурати ҷудогона арзёбӣ кард ва ин коре аст ки бо канор ниҳодани ҷаҳл, тақлид, аҳвоӣ нафсонӣ, дунёгарой, таъассуб, такаббур ва хурофагарой имкон дорад; Зеро ин <<Мавонеъи шинохт>>, маҷоле барои баррасии илмӣ ва одилонаи мазоҳиби дигар боқӣ намегузоранд ва ин балое аст ки бар сари мусалмонон омада ва боъиси ихтилоф ва душмании онон бо якдигар шудааст. Бидуни шак китоби <<Бозгашт ба Ислом>> асари аллома Мансури Ҳошими Хуросонӣ ҳафизахуллоҳ таъолло, бо канор ниҳодани <<Мавонеъи шинохт>> ва истинод ба манобеъи яқинӣ ва муштарак миёни мусалмонон ки чизе ҷуз китоби Худованд, ҳадиси мутавотири Паёмбар ва ҳукми сариҳи ақл нест, Исломи ростинро ба ҷаҳониён муъаррифӣ кардааст ва бо ин васф, метавон бо таваҷҷуҳ ба он, фосилаи ҳар як аз мазоҳиби Исломӣ бо Иломи ростинро таъйин кард.

3 . Аллома Мансури Ҳошими Хуросонӣ ҳафизахуллоҳ таъолло дар мабоҳисе аз китоби <<Бозгашт ба Ислом>> монанди <<Ҷаҳли ба аҳли Ислом>> (с41), <<Адами имкони тақлид аз олимони бар пояи тақлид аз онон>> (с55), <<Адами имкони иҷтиҳоди олимони бар пояи тақлиди онон>> (с56), <<Адами имкони вилояти мутлақаи фақиҳ>> (с56), <<Адами эътибори ҷумҳурият>> (с62), <<Такаббури аҳли илм>> (с95), <<Хурофагарои дар мусалмонони аҳли ташаюъ>> (с108), <<Пайдоиши мазоҳиб ва рақобати онҳо бо якдигар>> (с182), <<Шинохти мушрик>> (с225), <<Ҷаъли дувоздаҳ тан аз аҳли байти Паёмбар ба унвони халифаи ӯ>> (с273), <<Лузуми эҳтиром ба асҳоби Паёмбар>> (с276), <<Вучуби зоҳир кардани Маҳдӣ бар мардум>> (с289) ва <<Тавҳиди Худованд дар таҳким>> (с309), дар бораи бархӣ ақойид ва аъмоли аҳли ташаюъ сухан гуфта ва дар мабоҳисе аз китоби <<Бозгашт ба Ислом>>

Яқин ва занн; Ҳучҷияти ривоёти мутавотир ва адами ҳучҷияти ривоёти воҳид

монанди <<Салафиёни мусалмон>> (с28), <<Чахли ба душманони Ислом>> (с43), <<Тақлид аз пешиниён>> (с45) <<Тақлид аз золимон>> (с63), <<Хурофагарой дар мусалмонони салафӣ>> (с111), <<Бозгашт ба Ислом; Мавонеъ>> (с129), <<Ривочи ҳадисгарои>> (с171), <<Пайдоиши мазоҳиб ва рақобати онҳо бо якдигар>> (с182), <<Шинохти мушрик>> (с225), <<Адами имкони таъорузи Қуръон бо ақл>> (с234) <<Адами имкони таҳсиси Қуръон бо суннати Паёмбар>> (с239), <<Лузуми арзаи ривоёт ба Қуръон>> (с241), <<Тавҳиди Худованд дар таҳким>> (с309) ва <<Ҷиход>> (с330), дар бораи барҳӣ ақойид ва аъмоли салафиён сухан гуфта; Ҳамчунонки бо така бар усул ва қавоъиди матини Исломӣ табиин кардааст ки ҳукумати Эрон ва ҳукумати оли Саъуд, ҳеч як дар Ислом машруъият надорад ва пазираиши ҳар як аз он ду монанди пазириши ҳар ҳукумати дигаре ҷуз ҳукумати халифаи Худованд дар замин, ба манзалаи парастии тоғут аст (Барои огоҳии бештар дар ин бора, нигоҳ кун ба: Бозгашт ба Ислом, Ҳокимияти ғайри Худованд, с151).

Дафтари ҳифз ва наشري осори
Мансури Ҳошими Хуросонӣ
Бахши посухҳои ба пурсишҳо

Бо нахзати
«Бозгашт ба Ислом»
ошно шавед.

Пойгоҳи иттилоърасонӣ дафтари ҳифз ва наشري осори Мансури Ҳошими Хуросонӣ ҳафизаҳуллоҳ таъоло

* Лутфан бар рӯй линки мавриди назари худ клик кунед.

Литони назари
баро

Салафони фебруа
пайгоҳ

Салафони халлаи
телеграмони пайгоҳ